

Budsjettmøte

15. Juni 2022

- I RNB 2022 oppjusteres anslaget på skatt på inntekt og formue med 21 mrd. kroner.
  - Økningen i skatteanslaget fordeler seg med 17,4 mrd. kroner på kommunene og 3,6 mrd. kroner på fylkeskommunene kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2022.
  - Skyldes i hovedsak oppjusterte anslag for lønns- og sysselsettingsvekst og dels at økte utbytter til personlige skattytere i 2021 som innebærer økte skatteinntekter i 2022 på 14–16 mrd.
- Kommunal deflator for 2022 anslås nå til 3,7 prosent, oppjustert fra 2,5 prosent i saldert budsjett 2022.
  - Isolert sett trekker dette inntektsveksten ned med 5,4 mrd. kroner.
- Skatteinntekten 2021 ca 9,2 høyere enn anslått i budsjett 2022

- **Håndtering av økte skatteinntekter 14 mrd.**
  - 11,4 mrd. kommune og 2,6 mrd. fylkeskommunen
  - Ekstraordinære inntekter 2022(bortfall i 2023) og kommunen får beholde 2,5 mrd.
- **Regjeringen foreslår å bevilge 200 millioner kroner til kommunene for å kompensere for å opprettholde beredskap, infrastruktur og kompetanse for å teste 1 prosent av befolkningen per uke med PCR – og at det legges planer for hvordan denne kapasiteten raskt kan skaleres opp.**
- **Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til bostøtte med 800 mill.**
- **Korona kompensasjon**
  - Stortinget ber regjeringen fremme forslag i nysalderingen av statsbudsjettet 2022 som sikrer kommunesektoren full kompensasjon for alle koronarelaterte merutgifter i første halvår 2022.

Kommuneproposisjonen 2023

- **Regjeringen legger opp til en realvekst i frie inntekter på mellom 1,8 - 2,3 mrd. kroner i 2023.**
  - Inntektsveksten for 2023 er regnet fra anslått inntektsnivå i 2022 i revidert nasjonalbudsjett 2022, med fråtrekk for ekstraordinære og midlertidige skatteinntekter anslått til 14 mrd. kroner.
  - Regjeringen legger opp til at kommunene får 2/3 av den samlede veksten i frie inntekter.
- **TBU - kommunesektoren kan få merutgifter i 2023 på om lag 1,9 mrd. knyttet til den demografiske utviklingen.**
  - Av dette er om lag 1,4 mrd. kroner knyttet til tjenester som finansieres av de frie inntektene, fordelt på knapt 0,9 mrd. på kommunene og knapt 0,6 mrd. på fylkeskommunene.
- **Med en realvekst i kommunesektorens frie inntekter i intervallet 1,8 til 2,3 mrd. kroner, legger regjeringen opp til å gi sektoren rom for å styrke tjenestetilbudet til innbyggerne utover at økningen i sektorens demografikostnader og pensjonskostnader blir dekket.**

Kommuneproposisjonen 2023

- Utgiftsutgjevningen blir basert å regnskapstall 2019
- Statsforvalterens basisramme for skjønnstilskudd til kommunene i 2023 settes til 800 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 50 mill. kroner sammen-liknet med 2022.
- Innenfor skjønnrammen til kommunene settes det av midler til utviklings- og fornyingsprosjekter.
  - Det foreslås å sette av 30 mill. kroner i 2023 til prosjektskjønn

Kommuneproposisjonen 2023

- **Oppfølging av digitaliseringsstrategien 2019-2025**
  - Digitaliseringsstrategien prioriterer syv livshendelser for å etablere sammenhengende digitale tjenester. De syv livshendelsene er:
    - få barn
    - alvorlig sykt barn
    - miste og finne jobb
    - ny i Norge
    - starte og drive bedrift
    - dødsfall og arv
    - starte og drive en frivillig organisasjon
  - Inngått samarbeidsavtale mellom KS og Kommunal- og distriktsdepartementet om digitalisering, som blant annet omfatter tiltak i digitaliseringsstrategien
- **Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende pleie- og omsorgstjenester**

Kommunens handlingsrom

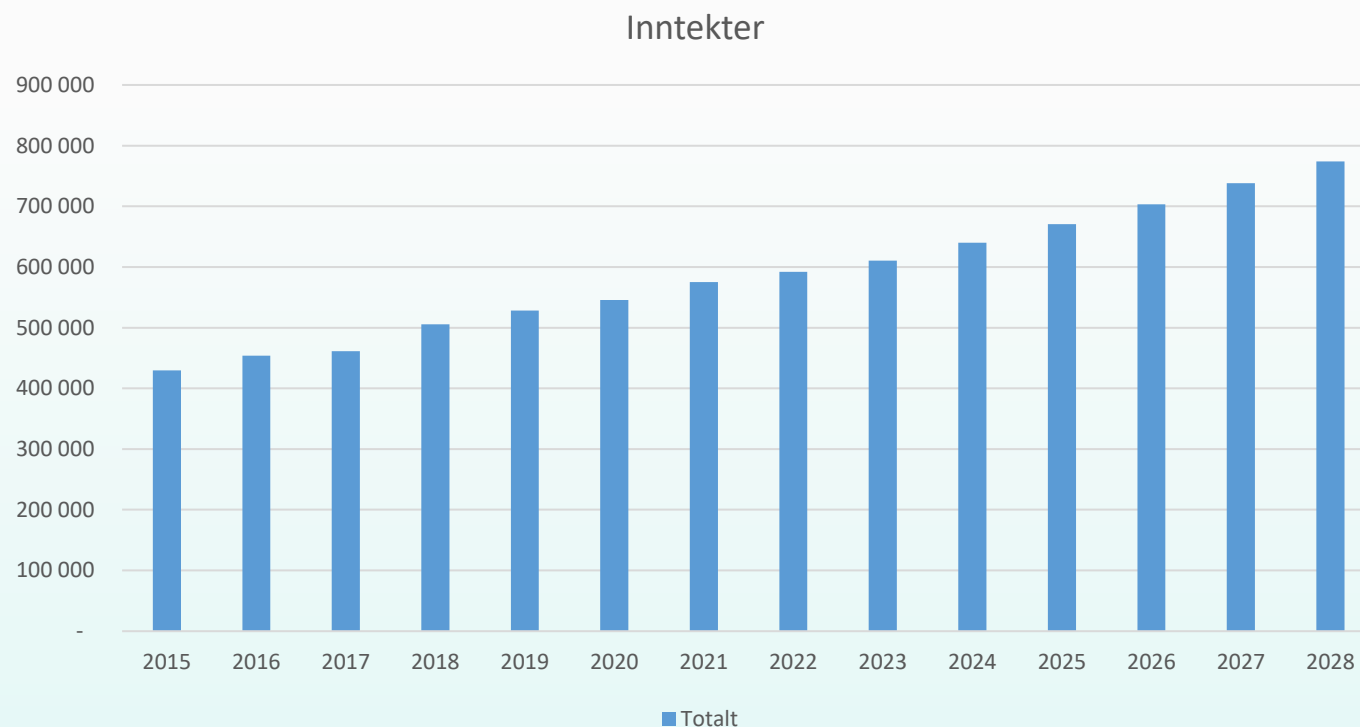
Kommunens handlingsrom

- Utvikling på inntekter
- Utvikling på kostnader
- Utvikling finansinntekter
- Lånerammer
- Utvikling renter og avdrag
- Andre finansieringskilder

Inntekter

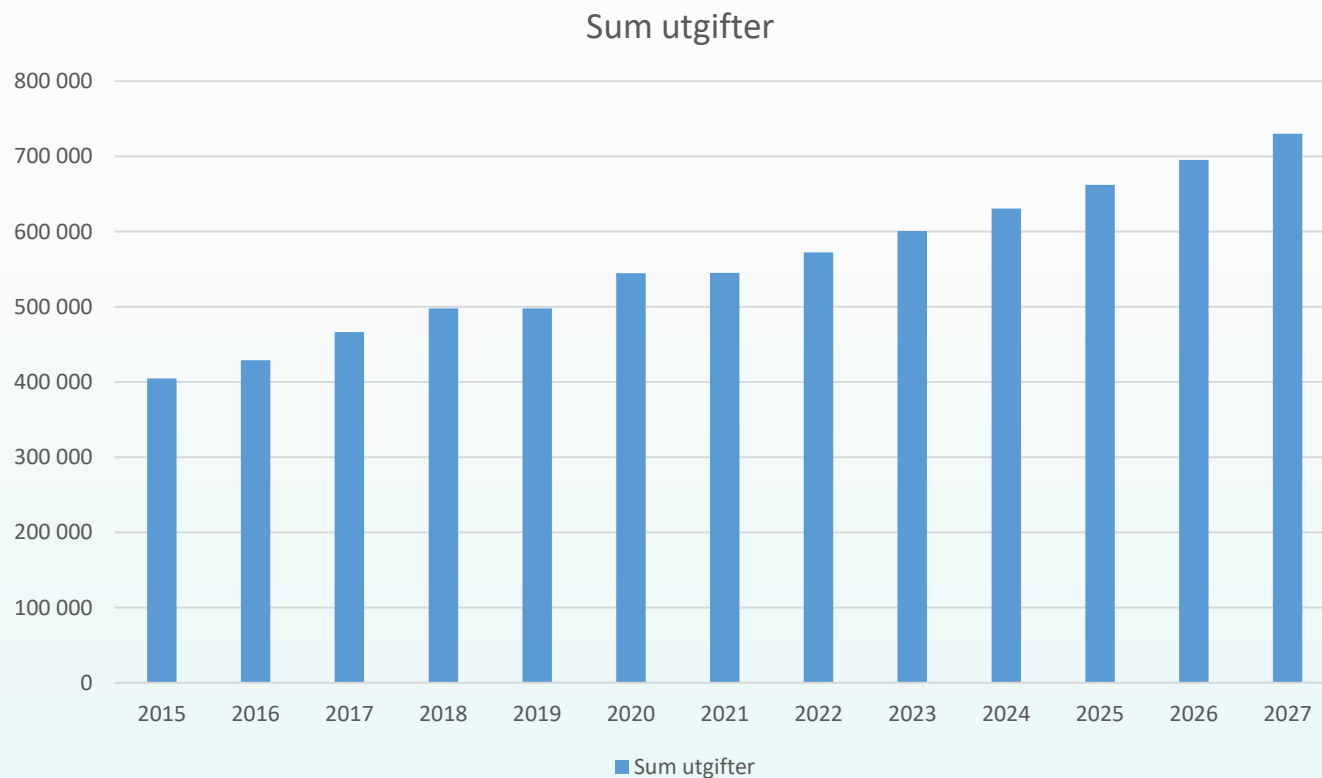
- **Inntekstvekst til 2028 med årlig endring fra 2022 i %: 4,9%**
  - Ramme +2,9%
  - Skatt 6%
  - Salg og leieinntekter 6,5%
  - Overføringer 2%

- Inntekstvekst i 2028 +200 mill. sammenlignet mot 2021

Kostnader

- Kostnadsvekst til 2028 med årlig endring fra 2022 i %: 4,7%

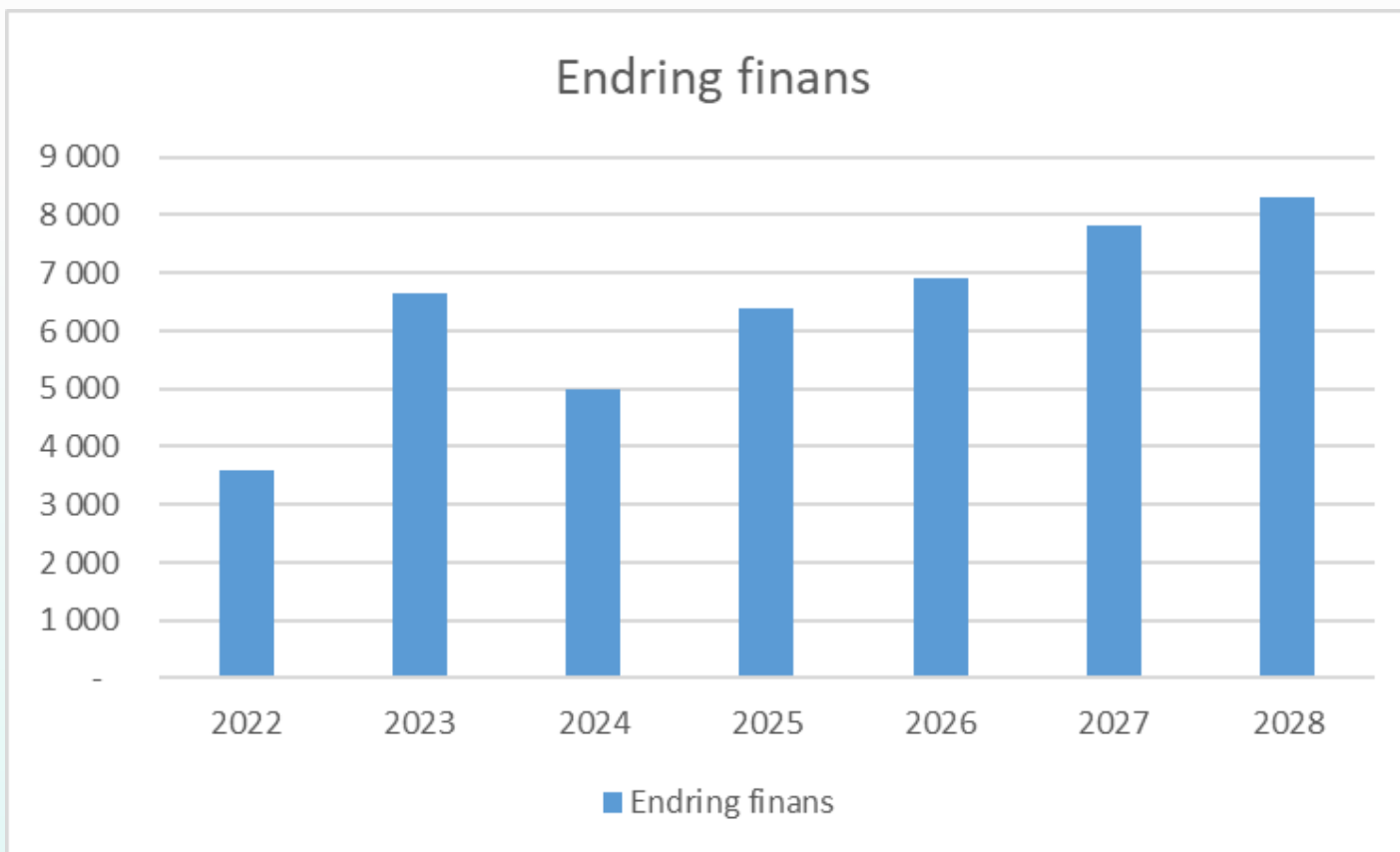

- Kostandsvekstvekst i 2028 +170 mill. sammenlignet mot 2021

Finans

- Budsjettert 4 mill. årlig
- Avkastning Pareto 3% i 2022 og 5% videre:
  - Historisk avkastning 5,8% årlig
- Justert for økte rentekostnader

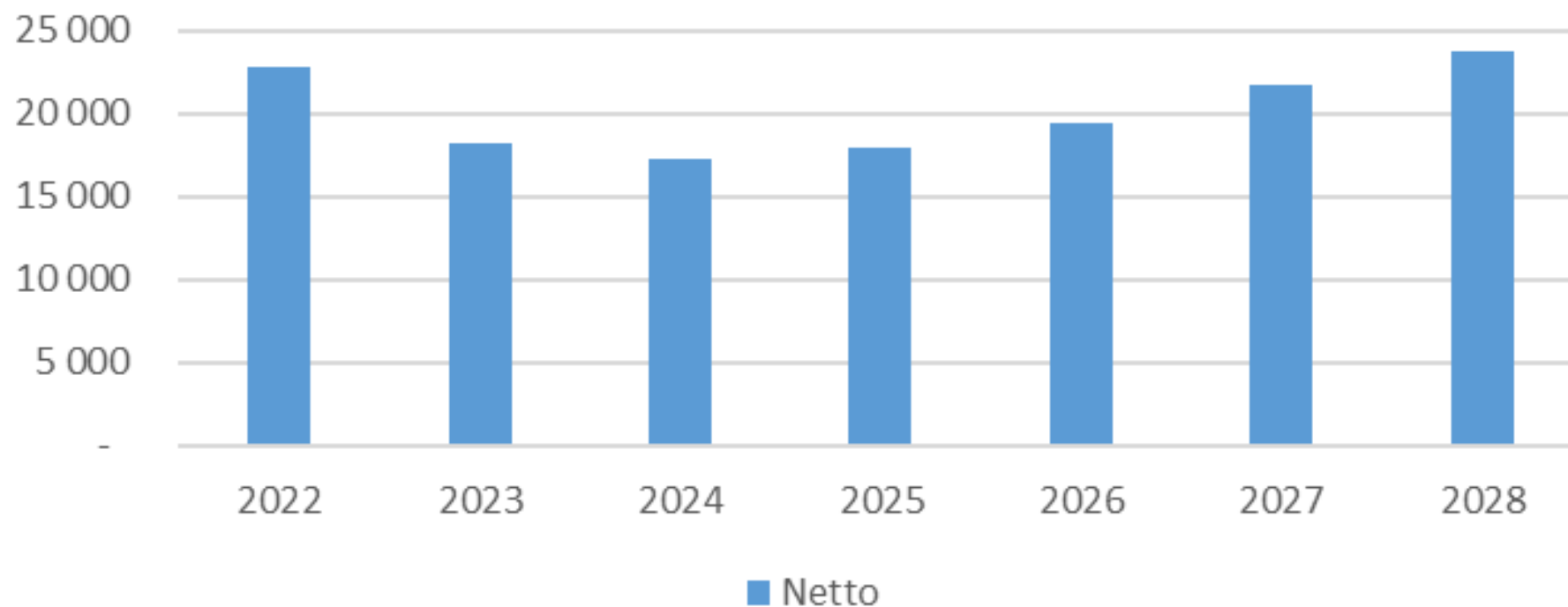
Ny lånerente	2,70 %	3,50 %	3,20 %	3,20 %	3,10 %	3,10 %
Tidl lånerente	2,35 %	2,60 %	2,65 %	2,65 %	2,65 %	2,65 %

- Viser endring i finansinntekt mot budsjett.
- Økte inntekter i 2028 8 mill. mot budsjett.

Driftsresultat eks. investeringer

Netto driftsresultat før investering

- Totalt 141 mill. perioden 2022 til 2028

Lånerammer

- **Hvilke muligheter har vi innenfor dagens lånerammer?**
  - Lån til viderelån holdes utenfor(Husbanken)
  - Utgangspunkt i gjeldsgrad <110% - I følge økonomireglementet
  - Ser også på hva er belåningen uten Selvkost og FIAS

Dagens lånegjeld
uten husbanken
348 mil.
Gjeldsgrad på
62%

KPI lånegjeld
<110%
Mulighetsrom med
dagens omsetning
+260 mill.

Vekst inntekter 5%
årlig neste 6 år.
Mulighetsrom nye
lån ca. 500 mill.
Total belåning på
850 mill.

Bruk disp. fond
+200 mill.
Total investering
1.050 mill.

	Lite/begrenset økonomisk handlingsrom	Begrenset/moderat økonomisk handlingsrom	Større grad av økonomisk handlingsrom
Gjeldsgrad	Over 75 % av driftsinntekter	65 - 75 % av driftsinntektene	Under 65 % av driftsinntektene

Eiendomsskatt

GJERDRUM
KOMMUNE

Eiendomsskatt

- Må starte med 1 promille – kan heves med 1 promille pr. år opp til 4 promille

	Satser	Verdi	Antall boliger	Snitt pr bolig
Verdi boliger Gjerdrum kommune 2020		10 699 826 704	2310	4 631 960
Grunnfradrag 30%	30 %	7 489 878 693	2310	3 242 372

Satser

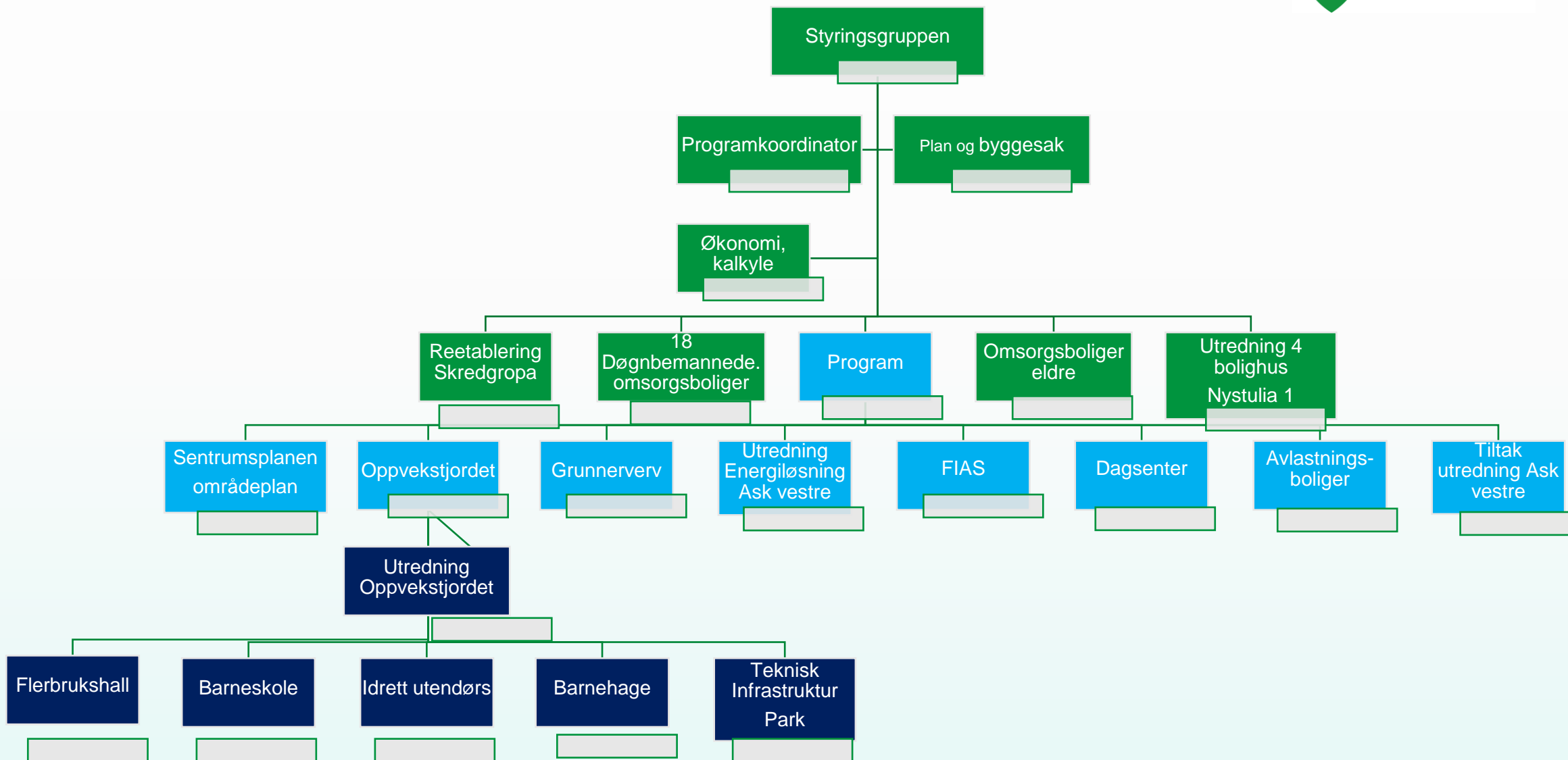
Eiendomskatt 1 promille	0,001	7 489 879	2310	3 242
Eiendomskatt 2 promille	0,002	14 979 757	2310	6 485
Eiendomskatt 3 promille	0,003	22 469 636	2310	9 727
Eiendomskatt 4 promille	0,004	29 959 515	2310	12 969

Investeringer

Porteføljen og programmet

Generelt vedr dagens kalkyle

- Kalkylen er et levende dokument. Det som gjaldt i går, gjelder ikke i dag
- Kalkylen er bygget opp ved at hvert prosjekt kalkuleres på 2 sifret nivå.
- Grunnlaget varierer, noe er fra kommunens og prosjektenes egne kalkyler, noe er fra Norsk prisbok.
- De forskjellige finansieringsløsningene pr prosjekt er medtatt i kalkylen
- Prisnivå pr januar 2022, justert til april 2022 på noen prosjekter
- Ikke lagt inn kostnader for prisregulering frem til byggestart, kto13
- Generelt 10% Forventede tillegg (P50) og 20% Usikkerhetsavsetning (P85)
- På døgnbemannede boliger er det avsatt:
  - 5% på boligene og dagsenteret som skal kjøpes
  - 10% på boligene som skal bygges selv
- Kostnader til prosjektering, rigg og drift av byggeplass, byggeplassadministrasjon, kommunens egen administrasjon, inventar, utstyr etc er lagt inn med forskjellige, erfaringsmessige %-tall
- Det er ikke tatt med kostnader til utredninger og reguleringsplaner, da dette normalt regnes som driftskostnader.

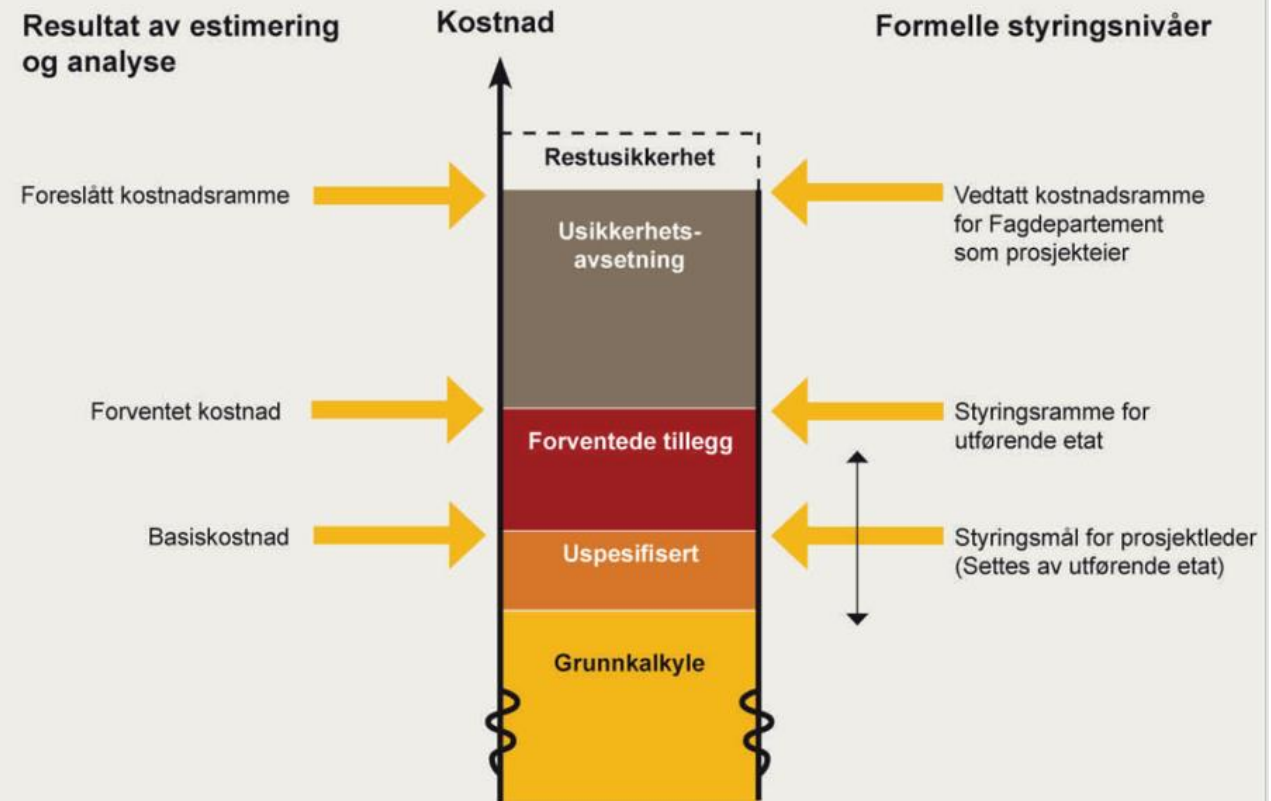
Gjennom usikkerhetsanalysen får vi frem P50 og P85 verdiene.

Hvor «Forventet kostnad» er P50 og «Foreslått kostnadsramme» er P85.

P50 styringsgruppens styringsramme og P85- Ledelsen kostnadsramme.

Figur 1 Sammenhengen mellom kjernebegrepene

(for nærmere definisjoner: se kapittel 3)

Investeringer - portefølje

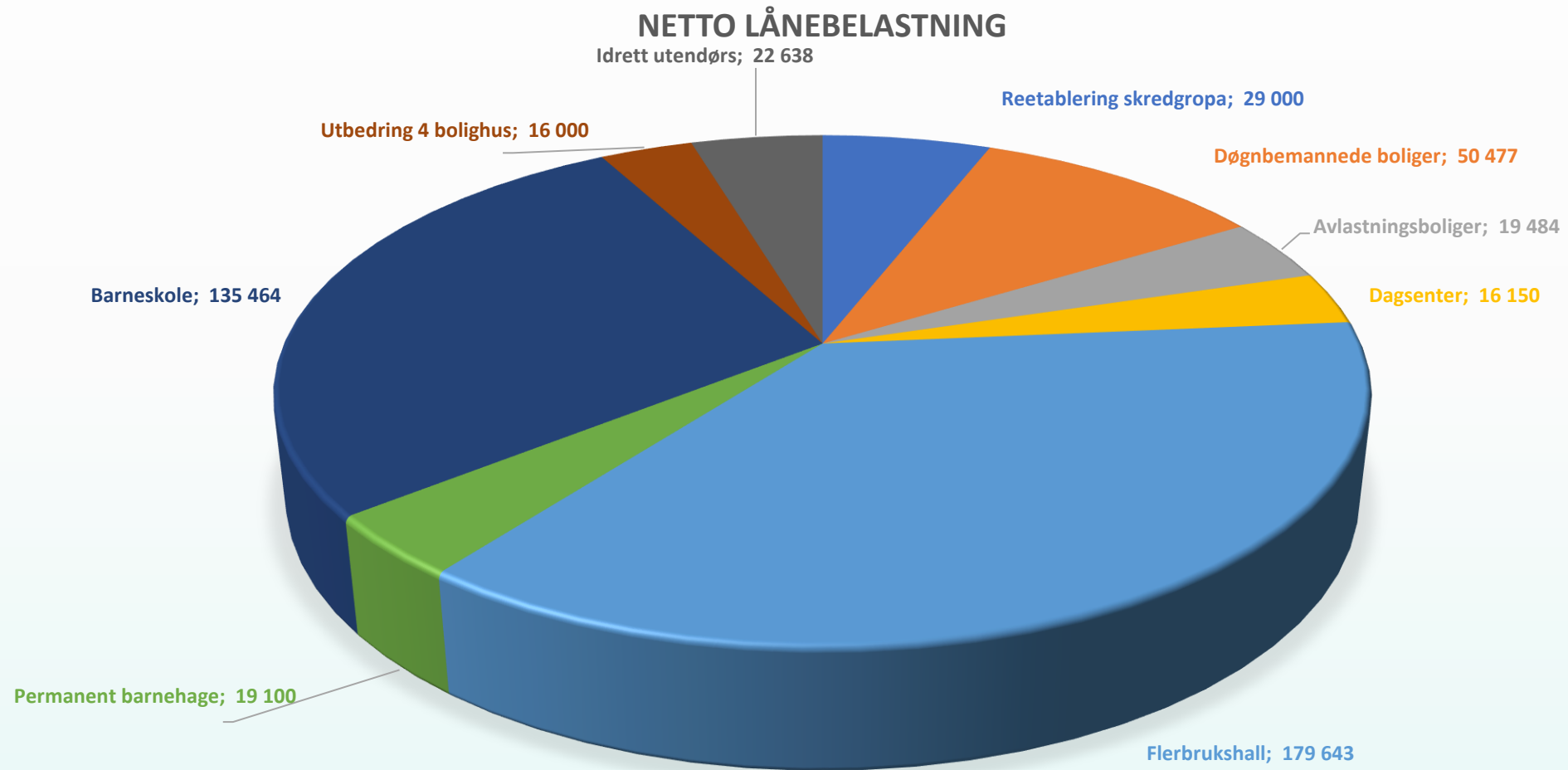
Prosjekter	Reetablering skredgropa	Døgnbemannede boliger	Avlastnings boliger	Dagsenter	Flerbrukshall	Permanent barnehage	Barneskole	Utbedring 4 bolighus	Idrett utendørs	Totalt
Total kostandsramme med sikkerhetsavsetninger	58 000	129 171	24 677	20 175	256 870	76 943	337 421	16 000	22 638	941 896
Finansiering	29 000	78 695	5 193	4 025	78 398	57 843	167 410	-	-	420 564
Netto lånebelastning	29 000	50 477	19 484	16 150	178 472	19 100	170 011	16 000	22 638	521 332
Investeringsår	2024	2023	2024	2024	2024	2025	2025	2024	2025	

* Usikkerhetsavsetninger på 20%

• Finansiering

- Døgnbemannede boliger: 8 mill. salg Hungerholt
- Barneskole: Salg av tomt
- KDD(48 mill), Spillemidler(19,2 mill), Husbanken(34 mill), forsikringsoppgjør(64 mill), MVA refusjon(124 mill), salg av tomter(152 mill)

Investeringer – netto uten moms

Andre prosjekter

- **Reetablering skredgropa**, 4 områder (generasjonspark, dammen, skogen/bekken, Holmen) Kommunens investering omfatter møblering, aktivitetsanlegg, beplantning og belysning.
- **Døgnbemannede boliger, basert på:**
  - Kjøp av 10 boliger + vaktrom og oppholdsrom.
  - Bygge 8 boliger + vaktrom og oppholdsrom +tomtekjøp + innredning
  - Salg av Hungerholt
  - Erstatter 7'ern (7Stk), Hungerholt(5stk), Nystuen 1(4 stk)
- **Avlastningsboliger, basert på:**
  - Kjøp av 3 boliger, ett oppholdsrom og ett vaktrom + innredning
- **Dagsenter, basert på:**
  - Kjøp av et næringslokale + innredning

Oppvekstjordet

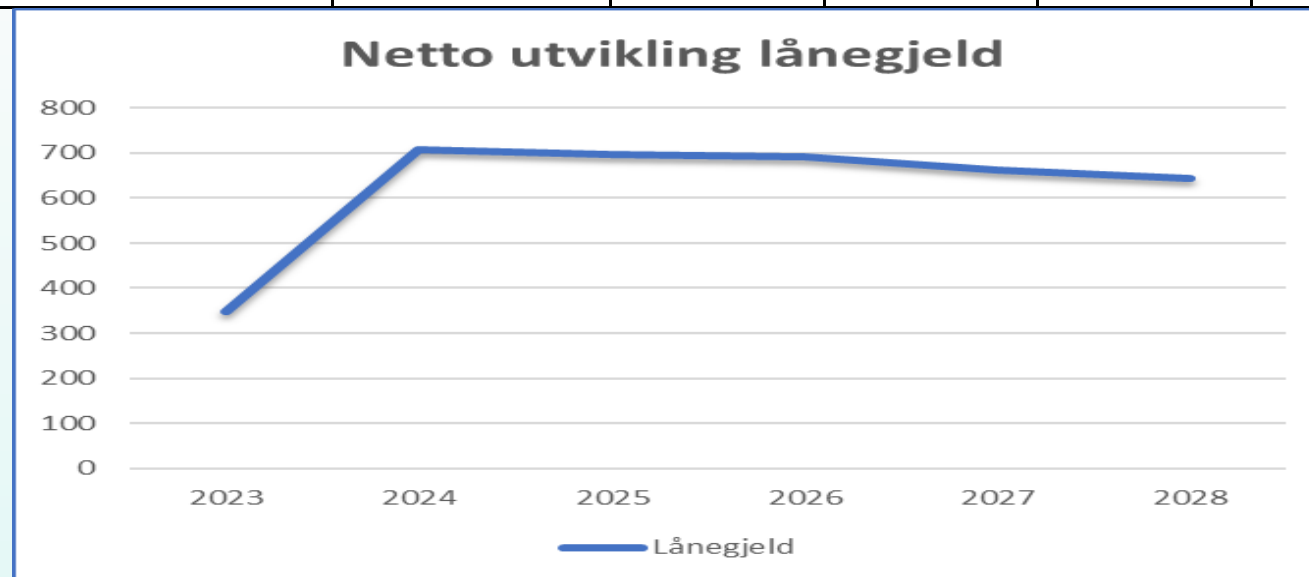

- **Flerbrukshall.** Her har vi, i utgangspunktet, brukt kalkyletallene mottatt fra kommunen og utarbeidet av HRP i 2021. Tallene er justert på noen poster ut i fra egne erfaringstall (bygg og VVS)
- **Ny barneskole,** Tall på antall elever (350) og arealer er hentet fra Gjerdrum kommune, og kostnader fra Norsk prisbok som også er justert noe når vi sammenligner med noen nyere prosjekter, samt pga grunnforhold.
- **Idrett utendørs.** Medtatt en 11'er og 7'er kunstgress fotball, og en sandvollyballbane
- **Permanent barnehage,** basert på 120 barn og arealkrav fra Opplæringsloven. Brukt b/n på 2,5. Priser fra Norsk prisbok, men justert de noe basert tall fra nyere prosjekter

Gjeldsgrad – bruk av dispfond

- Bruk av fond 150 mill. i 2025
- Lagt inn 145 mill. i andre investeringer i perioden
  - Hovedsakelig VA 85 mill.

4,9% vekst i inntektene	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Driftsinntekter	560 260	587 713	616 511	646 720	678 409	711 651	746 522
Langsiktig gjeld eksklusiv pensjonsforpliktelser	348 033	429 310	707 692	697 828	690 514	663 240	644 841
Langsiktig gjeld i % av driftsinntektene	62 %	73 %	115 %	108 %	102 %	93 %	86 %
Langsiktig gjeld i % av driftsinnt eksl selvkost/FIAS	35 %	34 %	74 %	67 %	62 %	54 %	49 %
KPI lånegjelde økonomireglement	<110%	<110%	<110%	<110%	<110%	<110%	<110%

Renter og avdrag – bruk kapital

Med nye investeringer og ny renteprognose

Tall i tusen	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	2 028
Renter	11 911	25 574	23 066	22 832	21 273	20 703
Avdrag	23 000	23 745	33 816	34 614	35 524	35 799
Totalt	34 911	49 319	56 882	57 446	56 797	56 502
Lånerente	2,70 %	3,50 %	3,20 %	3,20 %	3,10 %	3,10 %

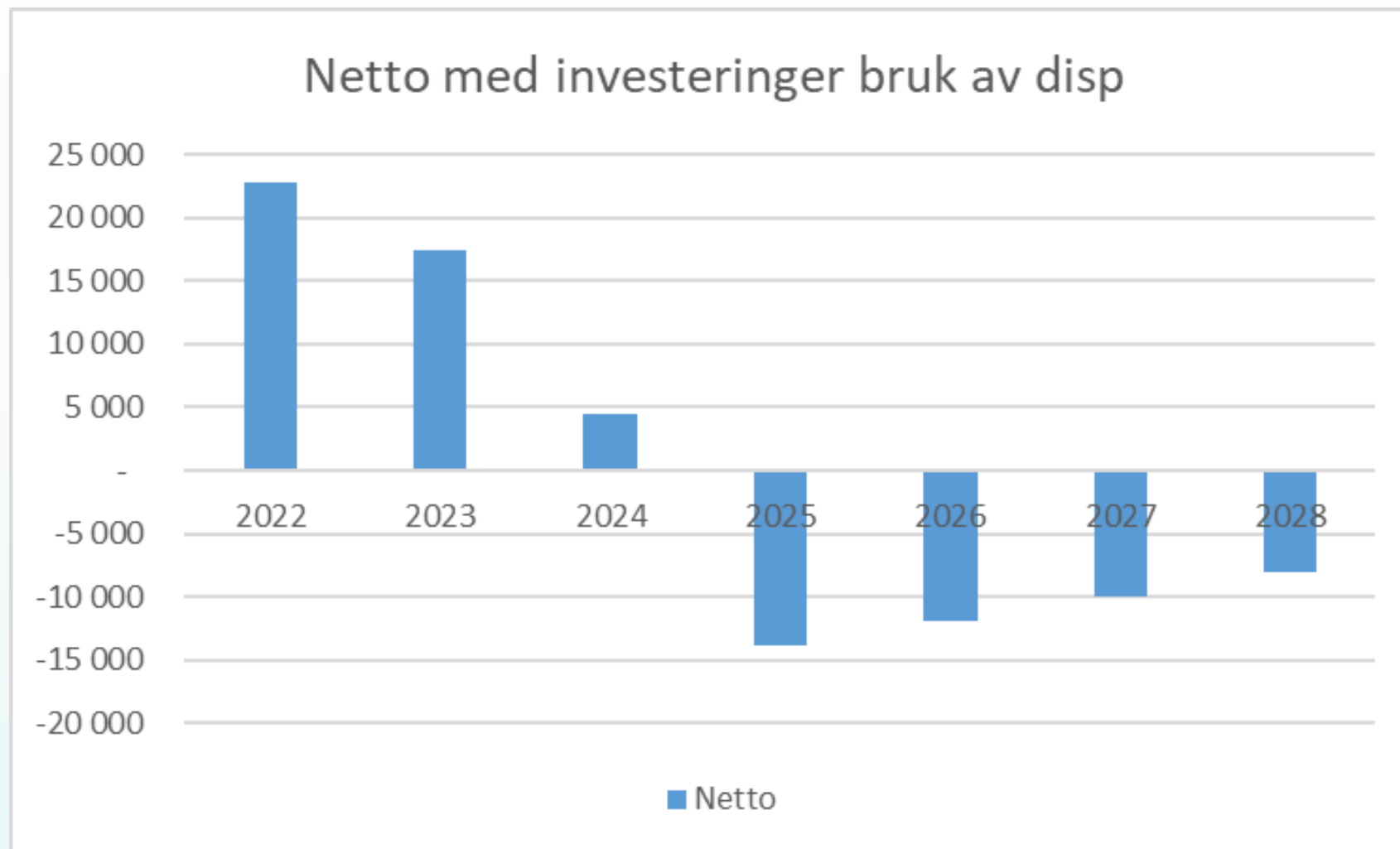
Uten nye investeringer /renteprognose årskifte

Tall i tusen	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	2 028
Renter	9 680	10 969	10 978	10 560	10 136	9 947
Avdrag	23 000	21 795	23 457	23 985	24 259	24 534
Totalt	32 680	32 765	34 436	34 546	34 395	34 481
Lånerente	2,35 %	2,60 %	2,65 %	2,65 %	2,65 %	2,65 %

Endring

Tall i tusen	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	2 028
Renter	2 231	14 605	12 088	12 272	11 138	10 756
Avdrag	-	1 949	10 358	10 629	11 265	11 265
Totalt	4 254	18 578	24 472	24 927	24 430	24 049

Netto driftsresultat

- Brukt 150 mill. av disfond
- Totalt +1 mill. i perioden

Renter og avdrag – uten kapital

Med nye investeringer og ny renteprognose

Tall i tusen	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	2 028
Renter	11 911	25 574	27 866	27 472	25 613	24 888
Avdrag	23 000	23 745	33 816	39 614	40 524	40 799
Totalt	34 911	49 319	61 682	67 086	66 137	65 687
Lånerente	2,70 %	3,50 %	3,20 %	3,20 %	3,10 %	3,10 %

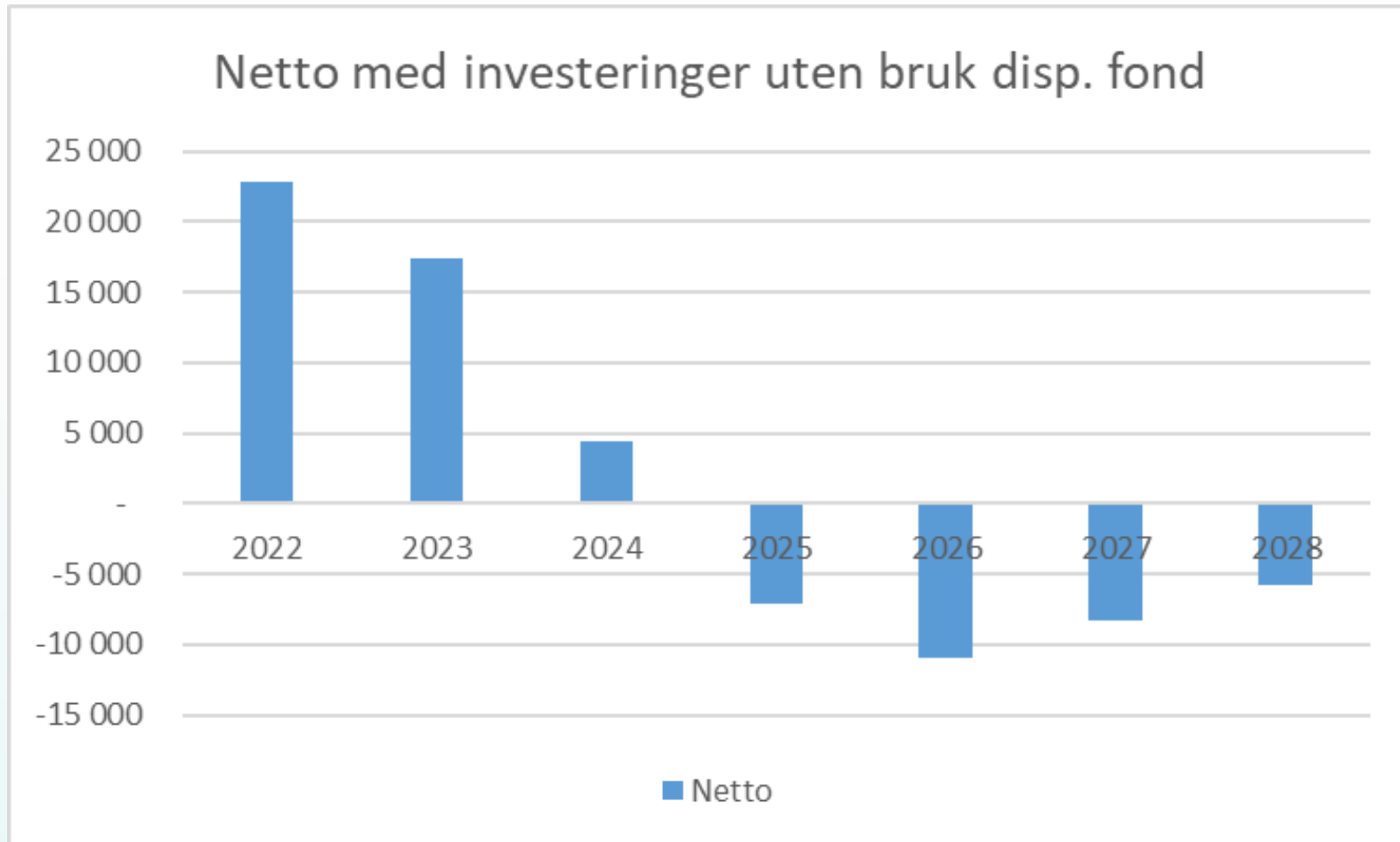
Uten nye investeringer /renteprognose årskifte

Tall i tusen	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	2 028
Renter	9 680	10 969	10 978	10 560	10 136	9 947
Avdrag	23 000	21 795	23 457	23 985	24 259	24 534
Totalt	32 680	32 765	34 436	34 546	34 395	34 481
Lånerente	2,35 %	2,60 %	2,65 %	2,65 %	2,65 %	2,65 %

Endring

Tall i tusen	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	2 028
Renter	2 231	14 605	16 888	16 912	15 478	14 941
Avdrag	-	1 949	10 358	15 629	16 265	16 265
Totalt	4 254	18 578	29 272	34 567	33 770	33 234

Netto driftsresultat

- Ikke bruk av disfond
- Totalt +12 mill. i perioden

Takk for oppmerksomheten!

GJERDRUM
KOMMUNE